

החוג למדעי החברה ואזרחות

ראשת החוג למדעי החברה ואזרחות: ד"ר מיכל היישריק-עמוסי

מיקום: דקל 432 (חדר 7)

שעות קבלה: לתיאום פגישה יש ליצור קשר במייל michalh@beitber.ac.il

דואר אלקטרוני: michalh@beitber.ac.il

סגל החוג: ד"ר אוטין פבלו, ד"ר בינס עדי, פרופ' בן-רפאל גלנטי סיגל, ד"ר היישריק-עמוסי מיכל, ד"ר מוהנד מחאג'נה, ד"ר שלי שנהב, ד"ר דניאלה שנקר

החוג למדעי החברה ואזרחות מייצג גישה ייחודית בסביבה האקדמית הישראלית. הלימודים בחוג מציעים חשיפה רבת-תחומית לדיסציפלינות שונות במדעי החברה ואזרחות ולקידום היישום המעשי של הידע הנרכש. במסגרת החוג, יושם דגש על פיתוח "חשיבה אזרחית" ו"עשייה אזרחית" במגוון הקשרים, כגון: המדינה והחברה הגלובלית, החברה המקומית, הקהילה, הפרט, הכלכלה, המשפחה התקשורת ועוד. התוכנית מטפחת הבנה רחבה, גמישות מחשבתית, יצירתיות ויכולת להפעיל את הידע באופן יישומי בזירות שונות של החיים האזרחיים.

מאפייני התוכנית

תוכנית הלימודים בחוג למדעי החברה ואזרחות מציעה גמישות רבה ומגוון אפשרויות. היא כוללת תחומי ליבה במדעי החברה ובאזרחות, תוך חשיפה לטכנולוגיות מתקדמות והכשרה יישומית המחוברת לשדה ומאפשרת התמקדות בנושאים ייחודיים. הסטודנטים יכולים ללמוד קורסים מרחבי המכללה כחלק מחובות החוג, ולבנות תוכנית לימודים אישית. בתקופה הנוכחית, החוג שם דגש על חשיפת הסטודנטים לפעילות הומניטרית ואזרחית, בארץ ומעבר לגבולות המדינה.

במקביל ללימודים בחוג, הסטודנטים לומדים בתחום חינוכי לבחירתם. לימודים אלה מקנים תואר "בוגר בהוראה" (B.Ed.) בחינוך ובהוראה (במסלול צומח) ותעודת הוראה לבית הספר העל-יסודי. התוכנית כוללת קורסי מתודולוגיה, קורסים בהוראת מדעי החברה, קורסים משולבים עם חוגים אחרים, וקורסים המקנים שיטות הוראה ייחודיות להתמודדות עם אתגרי המאה ה-21.

מטרות התוכנית

מטרת התוכנית היא להעניק לסטודנטים הבנה של ההתפתחויות החברתיות בעידן הגלובלי, מתוך התפיסה שתחומי מדעי החברה מהווים בסיס חשוב להתמודדות עם אתגרי הדמוקרטיה המאפיינים מדינות רבות כיום. התוכנית שואפת לחשוף את הסטודנטים לדילמות המרכזיות בתחומי הפרט,

המשפחה, הקהילה, המדינה והעולם הגלובלי. במקביל, היא מיועדת לפתח חשיבה אזרחית ביחס לתחומים אלו ולעודד מעורבות הומניטרית ואזרחית, בין היתר באמצעות התנסות מעשית. התוכנית מבקשת להקנות לסטודנטים כלים אנליטיים וביקורתיים לניתוח ביקורתי של סוגיות חברתיות מורכבות ולגיבוש תפיסה אזרחית-ערכית. היא מכשירה את הסטודנטים להיות להיות אזרחים מעורבים, אנשי חינוך מעצבים ומובילי שינוי חברתי בזירות החינוכיות והאזרחיות.

למי מיועדת התוכנית?

התוכנית במדעי החברה ואזרחות מיועדת לקהלים הבאים:

- סטודנטים לתואר B.Ed. בחינוך ובהוראה (מסלול צומח), המתכוונים להיות מורים לאזרחות ומקצועות נוספים במדעי החברה בבתי ספר על-יסודיים.
- סטודנטים לתואר B.Ed. בחינוך ובהוראה (מסלול צומח), המיועדים לתפקידי חינוך והדרכה בתחומים כגון: חינוך מיוחד, חינוך בלתי-פורמלי וקידום נוער, והמתמקדים במדעי החברה ואזרחות. חלקם מכשירים עצמם גם להוראה בבתי ספר על-יסודיים.
- סטודנטים לתואר B.Ed. בחינוך ובהוראה (מסלול צומח), המיועדים להיות מורים בבית הספר היסודי בתחומי מדעי החברה ואזרחות.
- אקדמאים בהסבה להוראת מדעי החברה ואזרחות.
- סטודנטים לתואר שני בהוראת מדעי החברה ואזרחות.

בוגרי התוכנית יכולים להשתלב במערכת החינוך, בארגונים פורמליים ובלתי-פורמליים העוסקים בחינוך וביזמות חינוכית, להמשיך לתארים מתקדמים ולעסוק במחקר בתחומים רלוונטיים.

תחומי הלימוד

התוכנית במדעי החברה ואזרחות כוללת לימודים מדיסציפלינות שונות, ביניהן: אזרחות ולימודי דמוקרטיה, מדע המדינה ויחסים בינלאומיים, כלכלה, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה ותקשורת. בקורסים השונים מושם דגש על מעורבות ופעילות אזרחית של הסטודנטים בתחומי החברה השונים. במסגרת התוכנית מוצע מקבץ לימודים אינטרדיסציפלינרי בתחום האזרחות המקומית והגלובלית. סטודנטים הלומדים במקבץ זה יכולים לזכות במלגות. התוכנית מכירה בקורסי בחירה מדיסציפלינות נוספות הנלמדות במכללה, כגון פסיכולוגיה וקרימינולוגיה, בכפוף לאישור ראש החוג.

תוכנית הלימודים

תוכנית הלימודים בחוג מעניקה בסיס תיאורטי איתן במדעי החברה והאזרחות, לצד היכרות מעמיקה עם החברה, הכלכלה והמערכת הפוליטית בישראל. התוכנית חושפת את הסטודנטים לדרכי פעולה של אקטיביזם הומני ואזרחי.

במסגרת הקורסים בהוראת מדעי החברה יילמדו קורסים מתודולוגיים וקורסים דיסציפלינריים בהוראת המקצועות הנלמדים במדעי החברה.

בקורסים בסוציולוגיה נדון בסוגיות חברתיות (למשל, תרבות, סטייה, ריבוד, משפחה, מערכת החינוך, ריבוד אתני ומגדרי, ארגונים, תנועות חברתיות וגלובליזציה) מנקודות מבט תאורטיות שונות ונדגים על חברות עכשוויות ובעיקר על החברה הישראלית.

הלימודים הדיסציפלינריים המתקדמים מתקיימים במוקדים דיסציפלינאריים שונים וכוללים תשתית רלוונטית למוקדים הנבחרים, לימודי בחירה, קורסים המעודדים יזמות אקטיבית והתנסות עם משימות חקר. יתקיים שיתוף פעולה עם ארגוני המגזר השלישי, כגון סיד ישראל ואחרים, המאפשר מפגש עם שדה הפרקטיקום בחברה האזרחית ועם אנשים מובילים המקדמים פרויקטים חברתיים בארץ ובעולם. בתוך כך יבצעו הסטודנטים משימות חקר ומטלות יישומיות ויקיימו אינטראקציה עם גורמים הקשורים לעשייה בתחומי ההתחמשות שלהם. בקורס משטר ישראל יילמד וינותח הנושא של קמפיין בחירות למפלגות, והסטודנטים יזמו קמפיין כזה.

קורסים אלו הם שלוש דוגמות למנעד הרחב של הקורסים האקטיביים שיש בחוג. הלימודים כוללים לימודי ליבה ולימודים דיסציפלינריים מתקדמים לצד העשרה וספורים.

הלימודים בחוג הם בהיקף של 26 ש"ש.

- **קורסי חובה או לימודי יסוד** הכוללים שיעורי מבואות במדעי החברה ואזרחות (בשנים א ו-ב) בהיקף 18 ש"ש.

- **לימודים מתקדמים** בהיקף 8 ש"ש:

- לימודים במוקד התמחות (פירוט המוקדים בהמשך): שיעורי תשתית ושיעורים מתקדמים בתחום דעת ספציפי במדעי החברה, על פי בחירת הסטודנט (בשנים ב, ג, בכפוף לתנאי קדם), בהיקף 6 ש"ש.
- סמינר (בשנה ג, בכפוף לתנאי קדם), בהיקף 2 ש"ש.

מוקדי התמחות

תוכנית הלימודים מאפשרת למידת קורסים מחמישה מוקדי התמחות:

- **מוקד אזרחות, מדע המדינה ויחסים בינלאומיים** מתמחה בתחומים: תיאוריה פוליטית, כלכלה פוליטית ובינלאומית, מדיניות חוץ, סוגיות ביטחון, דמוקרטיה בעולם החוץ-מערבי, מגדר ופוליטיקה, פוליטיקה ישראלית, פוליטיקה במזרח התיכון, המזרח הרחוק.
- **מוקד סוציולוגיה ואנתרופולוגיה** מתמחה בתחומים: תיאוריות סוציולוגיות ואנתרופולוגיות, החברה בישראל, סוגיות במגדר, משפחה, ילדות ובגרות, סוציולוגיה של ארגונים, סוגיות רב-תרבותיות.
- **מוקד תקשורת** מתמחה בתחומים: תקשורת המונים, תקשורת חזותית, מהפכת האינטרנט, מגדר ותקשורת, דוקומנטציה, תקשורת וביטחון, תקשורת בקולנוע.
- **מוקד פסיכולוגיה** מתמחה בתחומים: פסיכולוגיה חברתית וארגונית, פסיכולוגיה קוגניטיבית, פסיכופתולוגיה, פסיכולוגיה של היצירתיות, דינמיקה קבוצתית, פסיכולוגיה של ההומור, חריגות בקרב ילדים.
- **מוקד קרימינולוגיה** מתמחה בתחומים: שאלות תיאורטיות של סטייה חברתית, תופעת הפשיעה, משטרה ושיטור, עבירות כגון: עברות מין ופשעי צווארון לבן.
- **מוקדים נוספים לבחירת התלמידים** – מבוססים על קורסים ברחבי המכללה – כחלק מתוכנית למידה אישית.

החוג למדעי החברה ואזרחות: נושאי הלימוד וסדר הלימודים

נושאי הלימוד			
שנה ד	שנה ג	שנה ב	שנה א
לימודי יסוד בהיקף 18 ש"ש יילמדו בשנים א/ב/ג			
מבואות תיאורטיים – אזרחות ומדע המדינה			
			1
			1
			1
			1
			1
			1
		1	
	1		
		1	
		1	
		1	
		1	
	1		
		1	
		1	
		1	

				לסוציולוגיה)
--	--	--	--	--------------

שנה ד	שנה ג	שנה ב	שנה א	נושאי הלימוד
		1		כלכלה פוליטית גלובלית
	1			אקו-פמיניזם
קורסי בחירה בהיקף 6 ש"ש יילמדו בשנים ב-ג				
		6		קורסי הבחירה ישתנו בהתאם ללו"ז
סמינריון				
	2			סמינריון מתחום מדעי המדינה או סוציולוגיה

חטיבות במסלולים – חינוך מיוחד, קידום נוער וחינוך בלתי פורמלי

חינוך מיוחד רב גילי – לימודי חטיבה בחוג למדעי החברה ואזרחות בהיקף 15 ש"ש
 חינוך בלתי פורמלי וקידום נוער – לימודי חטיבה בחוג למדעי החברה ואזרחות בהיקף 13 ש"ש (ללא סמינריון)

שנה ד	שנה ג	שנה ב	שנה א	נושאי הלימוד
לימודי יסוד בהיקף 13-15 ש"ש יילמדו בשנים א/ב				
קורסי חובה 7 ש"ש				
		1		הפילוסופיה של המדינה בעידן הקלאסי
		2		מבוא לסוציולוגיה
		1		המשטר בישראל
		1		עידן המסכים
		1		מנהל ומדיניות ציבורית
		1		החברה הישראלית (תנאי קדם – מבוא לסוציולוגיה)
קורסי בחירה – מסלול לחינוך מיוחד 8 קורסי בחירה				
קורסי בחירה – מסלול הבלתי פורמלי 6 קורסי בחירה				